

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

26 січня 2018 року

м. Тернопіль

№ 2-рк/к

Про припинення дій, які
містять ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України розглянувши подання від 26 січня 2018 року № «Про виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції» встановила наступне.

Тернопільським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України в ході моніторингу рішень органів місцевого самоврядування на предмет дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції на сайті Шумської міської ради виявлено рішення сесії Шумської міської ради №950 від 07.04.2017, яким затверджено «Правила благоустрою територій населених пунктів Шумської міської ради» (надалі - Правила благоустрою м. Шумськ).

Шумська міська рада (надалі – Міська рада) включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування. Ідентифікаційний код юридичної особи 04396259, місцезнаходження юридичної особи: 47100, Тернопільська обл., Шумський р-н, м. Шумськ, вул. Українська, буд. 59. Дата державної реєстрації: 21.05.1997. Дата запису: 23.06.2006. Номер запису: 1 650 120 0000 000278, основний вид діяльності "Державне управління загального характеру" (КВЕД 84.11).

Відповідно до частини 1 статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншим законодавством.

Шумська міська рада в розумінні абзацу 7 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є органом місцевого самоврядування.

Правові, економічні, екологічні, соціальні та організаційні засади благоустрою населених пунктів визначаються Законом України «Про благоустрій населених пунктів» від 6 вересня 2005 року № 2807-IV зі змінами та доповненнями (надалі – Закон).

Відповідно до статті 10 Закону до повноважень сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів належить, зокрема, затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів, затвердження правил благоустрою територій населених пунктів.

Статтею 20 Закону передбачено, що організацію благоустрою населених пунктів забезпечують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування; благоустрій здійснюється в обов'язковому порядку на всій території населеного пункту (села, селища, міста).

Згідно частини першої статті 15 Закону органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності.

У разі відсутності таких підприємств органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень визначають на конкурсних засадах відповідно до закону балансоутримувачів таких об'єктів.

Рішення місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо благоустрою території певного населеного пункту є обов'язковим для виконання розміщеними на цій території підприємствами, установами, організаціями та громадянами, які на ній проживають.

У Законі термін «благоустрій населених пунктів» вживається у значенні - комплекс робіт з інженерного захисту, розчищення, осушення та озеленення території, а також соціально-економічних, організаційно-правових та екологічних заходів з покращання мікроклімату, санітарного очищення, зниження рівня шуму та інше, що здійснюються на території населеного пункту з метою її раціонального використання, належного утримання та охорони, створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля.

Відповідно до рішення виконавчого комітету Шумської міської ради від 21 грудня 2017 року №250 «Про погодження програми соціально-економічного розвитку на 2018 рік Шумської міської ради», на території Шумської громади зареєстровано 75 юридичних осіб (відокремлені підрозділи) та 613 фізичних осіб-підприємців, функціонує 335 закладів торгівлі та 22 заклади громадського харчування.

Дані суб'єкти господарювання, при умові здійснення діяльності на одному товарному ринку є конкурентами.

Визначення поняття економічної конкуренції передбачене статтею 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме: *«економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку».*

Конкуренція є найсуттєвішим фактором ринку, що спонукає її учасників вдосконалювати свої можливості і пропонувати найкращий продукт, а це в свою чергу, сприяє прогресивному розвитку економіки країни.

В ході аналізу Правил благоустрою м. Шумськ, виявлено умови, які ставлять суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на одному товарному ринку, але використовують для провадження господарської діяльності різні форми споруд (стаціонарні, тимчасові), в нерівні умови.

У Правилах благоустрою м. Шумськ визначено обсяги пайової участі в утриманні об'єкта благоустрою, а саме:

для підприємств, установ, організацій, які розміщуються на території об'єкта благоустрою, розмір пайової участі розраховується із загальної площі території закріпленої за підприємством, установою, організацією **помноженої на базову вартість одного квадратного метра земель** у межах населеного пункту, яка визначена у технічній документації з нормативної грошової оцінки земельних ділянок у межах населених пунктів, затвердженої у встановленому порядку (пункт 1 розділу V Правил благоустрою м. Шумськ);

для власників тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення розмір пайової участі в утриманні об'єктів благоустрою розраховується з **площі території** (прилеглої до тимчасової споруди визначеної відповідно до паспорту прив'язки), помноженої на **базову вартість одного квадратного метра земель** у межах населеного пункту, помноженої на **зональний коефіцієнт (Кз) та на коефіцієнт функціонального призначення (Кф)** (пункт 6 розділу IX Правил благоустрою м. Шумськ).

Згідно з Правилами благоустрою м. Шумськ, Кз - враховує місце розташування тимчасової споруди в межах економіко-планувальної зони населеного пункту, визначеної відповідно до наказу Державного комітету України по земельних ресурсах, Міністерства аграрної політики України, Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального госпо-

дарства України, Української академії аграрних наук від 27.01.2006 року № 18/15/21/11 «Про Порядок нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 5 квітня 2006 р. за № 388/12262.

Зазначений наказ втратив чинність на підставі наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Національної академії аграрних наук України № 592/341/428 (з0091-17) від 30.12.2016.

Шумська міська рада встановила у Правилах благоустрою м. Шумськ коефіцієнт функціонального призначення тимчасової споруди (Кф), згідно з таблицею, де зазначено розмір коефіцієнта від 0,1 до 2,0 в залежності від того продаж яких товарів здійснює суб'єкт господарювання та не враховано змішаної торгівлі (торгівля різними видами товарів).

Так, наприклад, коефіцієнти функціонального призначення встановлено для власників тимчасових споруд, які здійснюють продаж:

- інших продовольчих товарів, зоологічних товарів, квітів, та садово-городнього інвентарю; бари, кафе, кафетерії (без продажу тютюнових виробів, пива, алкогольних чи слабоалкогольних напоїв); заклади швидкого харчування; інше функціональне призначення в розмірі – 1,5;

- тютюнових виробів, пива, алкогольних та слабоалкогольних напоїв, шкіри та хутра, ювелірних прикрас; бари, кафе, кафетерії (з продажем тютюнових виробів, пива, алкогольних чи слабоалкогольних напоїв) в розмірі – 2.

Встановлення міською радою у Правилах благоустрою м. Шумськ різного порядку розрахунку пайової участі в утриманні об'єкта благоустрою створює дискримінаційні умови діяльності для суб'єктів господарювання, що є власниками тимчасових споруд та працюють на одному товарному ринку із суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність у стаціонарних спорудах, оскільки вони (власники тимчасових споруд) змушені сплачувати більший розмір пайової участі за отримання тих самих послуг, що в свою чергу призводить до понесення ними більших витрат порівняно з конкурентами.

Окрім того, наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 23.09.2003 №154, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 12 лютого 2004 р. За №189/8788 зі змінами, затверджено «Порядок проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів».

Пунктом 4 даного наказу встановлено *«Порядок визначення вартості робіт з утримання об'єктів благоустрою населених пунктів» та зазначено, що «вартість утримання об'єктів благоустрою розраховується на підставі економічно обґрунтованих планових витрат, визначених на підставі державних і галузевих нормативів (норм), витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів та цін у плановому періоді, установлених на підставі прогнозних індексів підприємства)».*

Пайова участь суб'єкта господарювання в утриманні об'єкта благоустрою це частина вартості робіт, які виконуються балансоутримувачем таких об'єктів, а отже визначення її розміру з урахуванням показника «базова вартість одного квадратного метра земель у межах населеного пункту, визначена у технічній документації з нормативної грошової оцінки земельних ділянок у межах населених пунктів» є безпідставним та не узгоджується з вимогами Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів.

Відповідно до частини 2 статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Виконання органами місцевого самоврядування зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання

повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.

Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Тобто, необхідною та достатньою умовою визнання дій зазначених вище органів антиконкурентними є наявність або можливість настання наслідків у вигляді недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції шляхом вчинення антиконкурентних дій органами влади, органами місцевого самоврядування.

Згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється.

Таким чином дії Шумської міської ради по встановленні у Правилах благоустрою м. Шумськ вимог що ставлять суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на одному товарному ринку, але в різних формах споруд, в нерівні умови, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та абзацом 8 частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді дій органів місцевого самоврядування внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.

З метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", статтями 7,14 Закону України "Про Антимонопольний Комітет України" та пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України **рекомендує**:

Шумській міській раді вжити заходів щодо припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом встановлення для суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на одному товарному ринку, однакового порядку розрахунку пайової участі в утриманні об'єкта благоустрою.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду.

Про результати їх розгляду повідомити Тернопільське обласне територіальне відділення до 01 березня 2018 року, надавши підтверджуючі документи.

За умови виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Члени адміністративної колегії :

Н.Є. Черномаз, в. о. голови
територіального відділення

А.Г. Левченко, заступник начальника
ка відділу досліджень і розслідувань

Г.С. Бібік, завідувач
юридичного сектору